

گزارش آژانس انرژی اتمی و تاثیر خرابکاری احتمالی اسرائیل در نطنز

به قلم سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

۱۰ ژوئن ۲۰۲۱

همچنین دست‌یافتنی به

(English (/policy-analysis/iran-nuclear-watchdog-report-suggests-impact-suspected-israeli-sabotage
العربية (/policy-analysis/tqyralwkalt-aldwlyt-lltaqt-aldhryt-bshan-mraqbt-brnamj-ayran-alnwwy-yshyr-aly/))

درباره نویسنده

سایمون هندرسون (/fa/experts/saymwn-hndrswn-0/)

تحلیل کوتاه

اخباری که ظاهراً حاکی از پسرفت‌هایی در غنی‌سازی است تا حدی تحت‌الشعاع تحولات مشکل‌ساز در جنبه‌های دیگر برنامه هسته‌ای قرار گرفته از جمله هشدارهای تند اسرائیل ابهام دیپلماتیک در وین و سالگرد دو رویداد هسته‌ای هشدارآمیز

گرچه جدیدترین گزارش سه ماهه آژانس بین‌المللی انرژی اتمی درباره ایران تا آخر این هفته به شورای حکام آژانس ارائه نخواهد شد نسخه‌هایی از آن به خبرنگاران داده شده و بنابراین خبر یافته‌های آن هم‌اکنون نشت کرده است. این نشت خبری ممکن است به زودی به جریان‌های بزرگ‌تر بدل شود چون جلسات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی با تاریخ‌ها و تحولات مهم متعددی هم‌زمان شده است.

در اسرائیل در تاریخ ۱ ژوئن دوره تصدی یوسی کوهن رئیس سرویس اطلاعات موساد به پایان می‌رسد و اخیراً هشدار داده بود: «فعالیت علیه رژیم ایران باید تشدید شود تا بفهمد که عبور از خطوط تعیین‌شده با هزینه سنگینی روبه‌رو خواهد شد.» جایگزین او دیوید بارنیا عضو کهنه‌کار موساد است که بنا به گزارش‌ها نقشی محوری در عملیات‌های ضدايران داشته است. او هم وقتی سمت جدیدش را تحویل می‌گرفت لحنی مشابه داشت و گفت: «ایران با دروغ و مخفی‌کاری پیوسته به سمت برنامه تولید سلاح‌های کشتار جمعی پیش می‌رود.»

ضمناً ۷ ژوئن چهل‌مین سالگرد حمله هوایی موفق اسرائیل علیه برنامه هسته‌ای نوظهور صدام حسین در خارج بغداد است. آن عملیات نمونه‌ای قاطع از دکتربین هم‌چنان مطرح بگین بود که مطابق آن به هر قیمتی شده باید مانع توسعه سلاح‌های هسته‌ای از سوی کشورهای شد که به اقدامات خصمانه علیه اسرائیل دست می‌زنند و خواستار نابودی آن هستند.

به این ترتیب شاخص‌های اولیه از یافته‌های آژانس بین‌المللی انرژی اتمی چه چیزی درباره وضع برنامه هسته‌ای ایران به ما می‌گوید جواب سراسرستی ندارد. از یک سو پارامترهای جلسات شورای آژانس در وین احتمالاً تحت تاثیر گفته‌های رافائل گروسی مدیر کل آژانس است که هفته گذشته درباره تخلفات مشکل‌آفرین ایران از محدودیت‌های غنی‌سازی در توافق هسته‌ای ۲۰۱۵ به *فایننشال تایمز* گفت: «وقتی کشوری تا ۶۰ درصد غنی‌سازی می‌کند موضوعی بسیار جدی است فقط کشورهایایی که بمب درست می‌کنند به این سطح می‌رسند.» این درصد از غنی‌سازی نیازمند چشم بیدار است. او به *گاردین* هم گفته است که فقدان توضیحات باورپذیر برای اورانیومی که در دو سایت اعلام‌نشده پیدا شد «مسئله بزرگی» است.

بدون شک نگرانی‌های گروسی بعد از آن‌که تهران بخشی از همکاری خود با آژانس را متوقف کرد تشدید شده است چون آژانس از نظارت

موثر بر جنبه‌های خاصی از برنامه هسته ای بازمانده است. آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بدون تجهیزات نظارتی مناسب فقط می‌تواند ذخیره هسته‌ای این کشور را تخمین بزند. بنا به گزارش آسوشیئد پرس آخرین برآورد از این ذخیره ۷۱۴۵ پوند اورانیوم عمدتاً کم عیار است که حدود ۶۰۰ پوند از گزارش سه ماهه قبلی بیشتر است. حتی از این نگران‌کننده‌تر آن است که ایران تقریباً ۵ پوند از اورانیوم غنی‌شده ۶۰ درصدی تولید کرده که رقم مهمی است چون می‌توان با فقط مختصری کار غنی‌سازی بیشتر اورانیوم مناسب برای بمب هسته‌ای (۹۰ درصد) را به دست آورد. در نهایت این کشور برای یک سلاح واقعی به حدود ۳۳ پوند از اورانیوم غنی‌شده ۹۰ درصد نیاز خواهد داشت. (برای مطالعه بیشتر درباره این مسائل فنی به [اینه‌مای رسیدن ایران به آستانه دستیابی به سلاح هسته‌ای](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iranian-nuclear-breakout-what-it-and-how-calculate-it) نوشته همین مولف و واژه‌نامه ایران هسته‌ای (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/nuclear-iran-glossary>) که از سوی انستیتو واشنگتن تهیه شده رجوع کنید.)

از سوی دیگر ۶۰۰ پوند اورانیوم غنی‌شده‌ای که ایران مطابق گزارش‌ها در این دوره سه ماهه به ذخیره موجود خود افزوده فقط حدود نصف مقداری است که در سه ماهه قبل اضافه کرده بود. این یعنی سانتریفیوژهای کمتری را (که معمولاً به صورت مجموعه‌هایی موسوم به آبشار چیده می‌شوند) فعال نگه داشته است. در واقع رپرتز گزارش داده است که در اواخر ماه می تکنیسین‌های تاسیسات اصلی غنی‌سازی زیرزمینی ایران در نظنز مشغول تزریق گاز هگزافلوراید اورانیوم به بیست آبشار بوده‌اند. این کمتر از تعداد ۳۷-۳۵ آبشاری است که گفته می‌شد پیش از ۱۱ آوریل فعال بوده است. یعنی زمانی که این تاسیسات دچار قطع برق عمده‌ای شد که نظر عمومی آن را به خرابکاری از سوی اسرائیل نسبت می‌دهد. این‌گونه قطع برق‌ها می‌تواند آثار فاجعه‌باری بر آبشارهای سانتریفیوژ پرسرعت داشته باشد.

اسرائیل همچنین مظنون است که در انفجار جولای ۲۰۲۰ در نظنز هم دست داشته است که مونتاژ سانتریفیوژها را ماه‌ها عقب انداخت. وقتی حادثه قطعی برق در ۱۱ آوریل رخ داد این برنامه شاید تازه به طور کامل بعد از آن حادثه احیا شده بود. یک پسر رفت مهم دیگر در ماه نوامبر گذشته رخ داد وقتی محسن فخری‌زاده مقام ارشد هسته‌ای ایران در یک [کمین جاده‌ای کشته شد](https://thehill.com/opinion/international/527738-who-killed-mohsen-fakhrizadeh-irans-nuclear-chief-israel-is-the-likely). (likely)

معلوم نیست تا چه حد اخبار این افت و خیزها و جلسات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بر بحث‌های عمده دیگر در وین تاثیر خواهد گذاشت یعنی مذاکرات جداگانه‌ای که در این شهر با هدف احیای برجام انجام می‌شود که اقدامات غنی‌سازی ایران مکرراً آن را نقض کرده است و دولت ترامپ در ۲۰۱۸ از آن خارج شده بود. اما مقامات هسته‌ای همه طرف‌ها ظاهراً از نقطه عطف دیگری که در ۲۸ می رخ داد آگاه‌اند: بیست و سومین سالگرد اولین آزمایش هسته‌ای پاکستان که اورانیوم عیار بالای آن با سانتریفیوژهایی تولید شد که طرح آن‌ها بعدها به تهران منتقل شد. از این زاویه جلسات آینده نزدیک در وین می‌تواند برای آینده کل خاورمیانه حیاتی باشد خصوصاً با توجه به این‌که اسرائیل همین هفته دچار تغییر رهبری می‌شود و ایران اواخر ماه انتخابات ریاست‌جمهوری برگزار می‌کند. (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/race-one-iran-slashes-its-presidential-candidates-list>)

سایمون هندرسون هموند بیکر و مدیر برنامه برنستاین در مورد خلیج فارس و سیاست انرژی در انستیتو واشنگتن است.

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Iran Takes Next Steps on Rocket Technology

فوریه ۲۰۲۲

◆
Farzin Nadimi

[\(/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology\)](/policy-analysis/iran-takes-next-steps-rocket-technology)

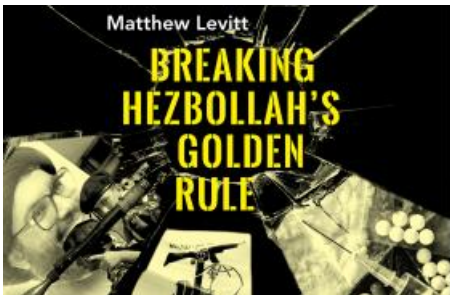
BRIEF ANALYSIS

Saudi Arabia Adjusts Its History, Diminishing the Role of Wahhabism

فوریه ۲۰۲۲

◆
Simon Henderson

[\(/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism\)](/policy-analysis/saudi-arabia-adjusts-its-history-diminishing-role-wahhabism)

ARTICLES & TESTIMONY

Podcast: Breaking Hezbollah's Golden Rule

فوریه ۲۰۲۲

◆
Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule\)](/policy-analysis/podcast-breaking-hezbollahs-golden-rule)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/mn-ashah/\)](/policy-analysis/mn-ashah/) منع اشاعه

[\(fa/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/\)](/policy-analysis/nzamy-w-amnyty/) نظامی و امنیتی

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/asrayyl/\)](/policy-analysis/asrayyl/) اسرائیل

[\(fa/policy-analysis/ayran/\)](/policy-analysis/ayran/) ایران